

الف

موسویان در سرمقاله فایننشال تایمز مطرح کرد:

توافق جامع هسته ای نیازمند مقداری رئالیسم و واقع‌گرایی است

بخش داخلی الف، 24 تیر 93

24 تیر 1393 ساعت 15:33

"سید حسین موسویان" دیپلمات و سخنگوی اسبق تیم مذاکره‌کننده هسته‌ای کشورمان در یادداشتی در نشریه فایننشال تایمز به بررسی مسیر پیش‌روی مذاکرات ایران و گروه ۵+۱ درباره برنامه هسته‌ای کشورمان پرداخت.

در این یادداشت آمده است: تا روز یکشنبه دنیا شاهد این خواهد بود که آیا ایران و شش قدرت جهانی راهی به سوی حل صلح‌آمیز بحران موجود بر سر برنامه اتمی ایران دست خواهند یافت.

پس از توافق موقت نوامبر سال گذشته، ایالات متحده و قدرت‌های متحد جهانی آن نبایستی شانس دستیابی به یک توافق جامع را از دست بدهند. اگر گفتگوها شکست بخورد برای منطقه و فراتر از آن خطرات بسیاری وجود دارد و اگر توافقی بدست آید نیز حاصل (و منافع) بسیاری خواهد داشت.

با این حال موانع عمده‌ای باقی مانده است. اول از همه تقاضاهای مطرح از ایران برای تعهد نسبت به الزاماتی فراتر از معاهده منع اشاعه هسته‌ای است. این موارد شامل تعطیل کردن سایت غنی‌سازی فردو، به عنوان یک منبع بالقوه (تولید) اورانیوم دارای غنای لازم برای ساخت تسلیحات، تعدیل و اصلاح راکتور آب سنگین، برای کاهش توانایی آن برای تولید پلوتونیومی که می‌تواند برای ساخت سلاح به کار گرفته می‌شود و پذیرش رویه‌های نظارتی فراتر از پروتکل‌های بین‌المللی است. ایالات متحده، انگلیس، فرانسه، روسیه، چین و آلمان - موسوم به گروه ۵+۱ - همچنین به دنبال این هستند تا مانع این شوند که ایران سوخت مورد نیاز برای نیروگاه‌های هسته‌ای خود را تولید کند، بر سر فعالیت‌های تحقیق و توسعه مرتبط با برنامه صلح‌آمیز هسته‌ای ایران ممنوعیتی اعمال کنند و قابلیت موشکی ایران را محدود کنند.

نهایتاً، گروه ۵+۱ تأکید دارد که اجرای تمامی بخش‌های این توافق (جامع) خاصه در بحث برچیدن و حذف تحریم‌ها می‌تواند برای ۲۰ سال به درازا بکشد. به عبارت دیگر، از ایران خواسته شده است تا امتیازهای عمده‌ای را ارائه کند، (آن‌هم) در مقابل یک قول (وعده) که تحریم‌ها طی دو دهه آتی کاهش یافته و تضعیف شوند. این نه یک امر واقع‌گرایانه و رئالیستیک است و نه در دراز مدت

به نفع منافع گروه ۵+۱ است.

دولت ایران با پذیرش این خواسته‌ها - که اولین تعامل با آمریکا پس از دهه‌ها دشمنی است - دست به یک خودکشی سیاسی می‌زند. فراتر از آن، دوره زمانی دو دهه‌ای برای اجرای این توافق می‌تواند تمامی این سازوکار و قرارداد را در معرض خطر قرار دهد، و آن را وابسته به و متأثر از تغییرات سیاسی رخ داده در تهران و واشنگتن می‌کند.

(در این وضعیت) مقداری رئالیسم و واقع‌گرایی مورد نیاز است. توافق موقت (ژنو) برای این حاصل شد که ایالات متحده سیاست غیرواقع‌گرایانه خود در مورد "غنی‌سازی صفر" را به کناری نهاد. ایران نیز ایستاد و موضع خود را تغییر داد. ایران آماده است تا حداکثر سطح شفافیت را بر مبنای قواعد ان‌پی‌تی بپذیرد. حتی آماده است تا در مورد برخی اقدامات موقت و داوطلبانه فراتر از قواعد ان‌پی‌تی منعطف باشد، که شامل مواردی همچون ارائه تضمین‌های اضافی در مورد عدم انحراف برنامه هسته‌ای آن به سوی تسلیحاتی شدن است.

علاوه بر آن، همانطوری که در پیشنهاد ارائه شده از سوی دانشمندان هسته‌ای دانشگاه پرینستون مطرح شده است، تغییرات تکنیکی و فنی در طراحی راکتور تحقیقاتی آب سنگین اراک می‌تواند مواد استحصالی از آن را که قابلیت استفاده در بمب اتمی داشته باشند را حذف کند. از این طریق پولوتونیوم تولیدی آن طی یک سال می‌تواند به کمتر از یک کیلوگرم که بسیار کمتر از ۸ کیلوگرم مورد نیاز برای ساخت یک بمب است کاهش یابد.

اما تقاضا برای تعطیلی تأسیسات زیرزمینی فردو تا زمانی که واشنگتن و اسرائیل اصرار دارند که برای جلوگیری از ساخت بمب هسته‌ای توسط ایران "تمامی گزینه‌ها روی میز است" امری غیرواقع‌گرایانه است. فردو تنها تأسیساتی است که می‌تواند خارج از محدوده و توان حملات نظامی اسرائیل و آمریکا باشد.

پرچالش‌ترین موضوع توافق بر سر ظرفیت غنی‌سازی ایران مطابق با نیازهای عملی ایران برای نیروگاه‌های هسته‌ای غیرنظامی و راکتورهای تحقیقاتی صلح‌آمیز آن است.

برای حل این نزاع و اختلاف، گام‌هایی باید مورد مورد توافق قرار گیرد که بتوانند وجهه دو طرف را حفظ کنند، مواردی همچون محدود کردن سطح غنی‌سازی اورانیوم تا کمتر از ۵ درصد خلوص، نگهداری حداقل میزان ممکن از اورانیوم غنی‌سازی شده، و استفاده از سایت فردو به عنوان تأسیسات تحقیق و توسعه برای خنثی کردن تهدید نظامی. علاوه بر آن، هر دو طرف می‌توانند در مورد تعیین یک بازه زمانی چندساله برای جایگزینی نسل اول سانتریفیوژها با تعداد کمتری از سانتریفیوژهایی است که کارایی بهتری داشته باشند، توافق کنند. در این دوره انتقالی، تمامی قابلیت غنی‌سازی فعال ایران در حد نیازهای عملی ایران محدود خواهد شد.

در توافق نهایی، طرفین باید بر روی یک طرح گام به گام مبتنی بر اقدامات متقابل متناسب توافق کنند. برای مثال، این یک امر حیاتی است که پیش از اینکه دوره ریاست جمهوری اوباما پایان پذیرد، تحریم‌های عمده برجیده شوند. و گفتگوهای مستقیم بین ایران و ایالات متحده برای هرگونه توافق لازم و ضروری است.

در شرایطی که سوریه و عراق در آستانه فروپاشی هستند و افغانستان شاهد هرج و مرج داخلی است، فزونی تروریسم افراطی سنی یک تهدید فوری و سنگین برای منطقه و کشورهای ۱+۵ ایجاد می‌کند. واشنگتن و تهران - دو رهبر مرکزی بین‌المللی و منطقه‌ای - منافع متقابل مستحکمی برای همکاری در این بحران‌ها دارند. اگر توافق جامع حاصل شود، موانع عمده موجود بر سر این راه از بین می‌روند.

کد مطلب: 234539

آدرس مطلب: <http://alef.ir/vdcdso0xnyt0sk6.2a2y.html?234539>

الف <http://alef.ir>